

NORMADA VA SURUNKALI NURLANISH KASALLIGIDA KALAMUSHLARNING INGICHKA ICHAK LIMFA TUZILMALARIDAGI MIKROSKOPIK FARQLAR.

Zokirov Azizbek, 202-guruh davolash fakulteti

Ilmiy rahbar: Phd Hasanova.D.A

BuxDTI, anatomiya va klinik anatomiya kafedrası

Muammoning dolzarbligi. Oshqozon-ichakning shilliq qavati organizm immunitetining bir qismidir. Uning asosiy vazifasi tashqi muhit va organizm o'rtasida, asosan turli ekzogen agentlarning ta'siri ostida samarali himoya to'siq (baryer)ni yaratishdir. Organizm immunitet hujayralarining aksariyati ichak shilliq qavatida joylashganligi tasdiqlangan, bu esa ichak limfa tuzilmasini mikroskopik o'rganish, har qachongidanda dolzarb ahamiyat kasb etayotganligini anglatadi.

Tadqiqotning maqsadi. Surunkali nurlanishning ayrim omillarini modellashtirish davomida va nurlantirishdan keyingi turli davrlarda kalamushlarda ingichka ichak umumiy limfa tugunchalarining struktur tuzilishini va morfologik xususiyatlarini o'rganish.

Materiallar va usullar. Tadqiqot obyekti - 20-25 g og'irlikdagi kalamush yonbosh ichagining umumiy limfa tuzilmalari. Surunkali nurlanish va kimyoviy moddalar aralashmasining uzoq muddatli ta'sirini modellashtirish amalga oshirildi. Ta'sir tugagandan so'ng, periferik immunitet shakllanishi 15, 30, 60 va 90 kunlik tiklanish davrida o'rganildi. Yonbosh ichak limfa tuzilmalari joylashuvi vizual aniqlangandan so'ng, gistologik kesmalar gematoksilin-eozin va Van Gizon bo'yoqlari bilan bo'yaldi.

Natijalar. Nurlanishning izchil ta'siri natijasida, limfa tuzilmalarining hujayra tarkibidagi o'zgarishlar hujayralararo birlashmalar, limfoblastlarning yo'qolishi, limfotsitlar sonining kamayishi bilan kechadi. Degenerativ o'zgargan hujayralar foizining ortishi kuzatiladi. 20 kun davomida, har kuni 0,2 grdan (umumiy doza 4 gr) olib borilgan surunkali nurlanish jarayonidan so'ng, 90-kundan boshlabgina, limfa tugunchalari hajmi va tuzilishi, ularning tarkibidagi limfatik hujayralar qatorining miqdori va tarkibi nazoratdagi o'lchamlarga yaqinlashgandagina, limfa tugunchalari tuzilmasining qayta tiklanish tendensiyasi boshlandi. Shunga qaramay, ushbu davr mobaynida limfa tugunchalarining qayta to'liq tiklanishi kuzatilmadi.

Xulosa. Yonbosh ichak limfa tuzilmalari uzoq muddatli surunkali nurlanishga, hujayralararo birlashmalar va limfoblastlarning yo'qolishi, hamda limfotik hujayralar qatorining miqdoriy va tarkibiy o'zgarishi bilan kechadigan yuqori sezuvchanlik xususiyati orqali javob qaytarishi aniqlandi. Surunkali nurlanish jarayonidan so'ng, 90-kundan boshlabgina, limfa tugunchalari hajmi va tuzilishi, ularning tarkibidagi limfatik hujayralar qatorining miqdori va tarkibi nazoratdagi o'lchamlarga yaqinlashgandagina, limfa tugunchalari tuzilmasining qayta tiklanish tendensiyasi boshlanishi belgilandi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Камчатнов, Павел Рудольфович, and Александр Вильмирович Чугунов. "Хронические цереброваскулярные заболевания." Доктор. Ру 1 (130) (2017): 11-15.
2. Nazarova, Gulchexra. "Назарова ГУ ВОЗМОЖНОСТИ ЛУЧЕВОГО ИССЛЕДОВАНИЯ ТАЗОБЕДРЕННЫХ СУСТАВОВ У ДЕТЕЙ ПЕРВОГО ПОЛУГОДИЯ ЖИЗНИ." Архив исследований (2020): 6-6.